

[https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2\(27\)-5](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-2(27)-5)

Прокопенко Тетяна Петрівна,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, e-mail: prokopenko_tatiana2020@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2898-1958>

Prokopenko Tetiana Petrivna,

Candidate of Higher Education Doctor of Philosophy, Private Joint-Stock Company "Higher Education Institution "Interregional Academy of Personnel Management", 03039, Kyiv, Frometivska str., 2, e-mail: prokopenko_tatiana2020@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2898-1958>

ДИСКУРСНЕ ПОЛЕ ПРОБЛЕМАТИКИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Анотація. Мета роботи – здійснення поглибленого аналізу науково-історичної бази у межах дослідження дискурсного поля проблематики публічного адміністрування туристичної сфери. Доведено, що єдиної думки у зарубіжній та вітчизняній державно-управлінській науці щодо визначення факторів, які негативно або позитивно впливають на розвиток туристично-рекреаційної сфери, на сьогодні не існує.

Методологія. Складність і специфіка досліджуваної теми зумовили використання сукупності методів емпіричного і теоретичного рівнів пізнання. Це дало можливість сформулювати відповідні теоретико-методологічні засади виконання поставлених завдань.

Підкреслено, що туризм, на думку більшості авторів, визначається як складне і багатовимірне поняття, яке одночасно виступає і як галузь національної економіки, і як окремий вид діяльності, і як форма рекреаційної діяльності, і як спосіб проведення дозвілля людей, і як наука, і як бізнес-напрямок.

Зазначено, що сьогодні туризм виступає соціально значущою та затребуваною практикою, а також платформою для саморозвитку та самовдосконалення людей, простором для формування суспільних благ, стимулів та потреб особистості.

Наукова новизна. Удосконалено понятійно-категорійний апарат науки державного управління шляхом здійснення огляду дискурсного поля проблематики формування державного регулювання розвитку туризму, що відрізняється від уже наявних робіт фокусуванням наукової уваги на принципах розвитку даної сфери у межах застосування інноваційних інструментів кооперації та кластеризації міжнародного ринку туризму, а також використанням механізмів державно-приватного партнерства та прийняття модельних бізнес-рішень.

Висновки. У результаті проведення поглибленого аналізу науково-історичної бази у межах дослідження дискурсного поля проблематики публічного адміністрування туристичної сфери підкреслено, що для нинішнього етапу досліджень науки про туризм та функціонування туристичної галузі характерним є зосередження на принципах розвитку даної сфери та суміжних галузей у межах застосування інноваційних інструментів кооперації та кластеризації міжнародного ринку туризму, використання механізмів державно-приватного партнерства та модельних бізнес-рішень. Обґрун-

товано, що дані дослідження зосереджені на історико-філософському осмисленні природи туризму як соціогуманітарного феномену, а також базового інформаційного ресурсу для формування підґрунтя з метою розширення меж практичного використання основних інструментів та механізмів публічного адміністрування туристично-рекреаційної галузі у процесі реалізації політики держави у цьому напрямі.

Ключові слова: туризм, механізми публічного адміністрування, дискурсне поле, соціально-демографічна ситуація, економічне зростання країни.

DISCOURSE FIELD OF PROBLEMS OF FORMATION OF STATE REGULATION OF TOURISM DEVELOPMENT

Abstract. *The purpose of the research* is to carry out an in-depth analysis of the scientific and historical base, within the framework of the research of the discourse field of the issues of public administration of the tourist sphere. It is proved that there is no consensus in foreign and domestic public administration science on determining the factors that negatively or positively affect the development of tourism and recreation, at the present time.

Methodology. The complexity and specificity of the research topic led to the use of a set of methods of empirical and theoretical levels of knowledge, which made it possible to form appropriate theoretical and methodological foundations for the tasks.

It is emphasized that tourism, from the scientific point of view of most authors, is defined as a complex multidimensional concept, which simultaneously acts as a branch of the national economy, and as a separate activity, and as a form of recreational activity, and as a way of leisure, and as a science. and as a business line.

It is noted that today, tourism is a socially significant and popular practice, as well as a platform for self-development and self-improvement of people, a space for the formation of public goods, incentives and personal needs.

Scientific novelty. The conceptual and categorical apparatus of public administration science has been improved by reviewing the discourse field of formation of state regulation of tourism development, which differs from the existing ones by focusing scientific attention on the principles of development of this sphere within the application of innovative tools of cooperation and clustering of the international tourism market. partnerships and model business decisions.

Conclusions. As a result of in-depth analysis of the scientific and historical base, within the study of the discourse field of public administration of tourism, it is emphasized that the current stage of research on tourism and the tourism industry is characterized by focusing on the principles of development of this field and related industries. application of innovative tools of cooperation and clustering of the international tourism market, use of public-private partnership mechanisms and model business solutions. It is substantiated that these studies focus on the historical and philosophical understanding of the nature of tourism as a socio-humanitarian phenomenon, as well as a basic information resource for forming a basis for expanding the practical use of basic tools and mechanisms of public administration of tourism and recreation. direction.

Key words: tourism, mechanisms of public administration, discourse field, socio-demographic situation, economic growth of the country.

---

1. Вступ

Туризм сьогодні день становить собою одну з найбільш дохідних галузей економіки, що динамічно та безперервно розвивається в умовах світової глобалізації. Це сприяє розв'язанню низки соціально важливих та економічних проблем. Активний розвиток туризму в будь-якій державі виступає яскравим каталізатором соціально-економічного розвитку усієї країни та сприяє розвитку більшості галузей економіки країни, зокрема, торгівлі, промисловості, тран-

спорту, будівництва, комунального та сільського господарств тощо.

Розглядаючи нинішній стан туризму в Україні, необхідно зазначити, що, на жаль, сьогодні існує низка проблем різноманітного характеру (організаційного, суспільно-політичного, інфраструктурного, соціально-економічного тощо), що постійно з'являються у процесі здійснення туристичної діяльності, складність і комплексність яких вказують на важливість ролі держави у процесах забезпечення життєдіяльності даного напрямку.

2. Огляд дискурсного поля проблематики формування державного регулювання розвитку туризму

Аналіз низки наукових публікацій та досліджень вказаної проблеми за останнє десятиліття засвідчує актуальність вивчення питань публічного адміністрування сфери туризму у вітчизняних наукових колах. Такі представники української науки, як М. Біль (Біль, 2009), Л. Давиденко (Давиденко, Коніщева, 2007), С. Домбровська (Домбровська, 2016), Є. Козловський (Козловський, 2008), С. Майстро (Майстро, Батир, 2018), О. Мельниченко, В. Шведун (Мельниченко, Шведун, 2017), Е. Щепанський (Щепанський, 2017), присвятили даній проблемі багато уваги. Вказана проблема характеризується широким висвітленням у літературі та великою кількістю наукових праць вітчизняних авторів. Водночас маємо констатувати, що реалізація політики держави у сфері туристичної діяльності вимагає здійснення огляду дискурсного поля проблематики формування державного регулювання розвитку туризму, зокрема, її організаційно-економічних, нормативно-правових, контролюючих, стимулюючих, адміністративних, інформаційно-аналітичних, соціально-психологічних аспектів.

3. Проблематика пошуку дієвих механізмів публічного адміністрування туристичної галузі

Проблема пошуку дієвих механізмів публічного адміністрування туристичної галузі є також досить популярною для дослідження серед вітчизняних вчених. Так, А. Ахмедова здійснила ґрунтовний аналіз успішного світового досвіду публічного адміністрування туристичної галузі. Вона також визначила перспективні напрями застосування такого аналізу в Україні. Науковий доробок В. Федорченка розкриває інноваційну концепцію професійної підготовки фахівців публічного адміністрування туристичної сфери, а також окреслює основні напрями для створення в Україні спеціальних освітніх програм з метою забезпечення високопрофесійними спеціалістами даної сфери. Н. Гостаєва пропонує у своїх наукових працях розглянути основні механізми реалізації політики держави щодо розвитку туризму в Україні. Е. Щепанський запропонував своє бачення проблеми антикризового управління у межах формування дієвої системи публічного адміністрування галузі туризму.

Такі автори, як О. Білотіл, О. Камушков, О. Козловський, здійснили ґрунтовний аналіз та провели низку наукових досліджень функціонування системи управління сферою туризму на державному рівні, а також визначили практичні

рекомендації щодо формування ефективної системи публічного адміністрування даної сфери (Леоненко, 2019).

Пропонуємо розглянути три основних етапи дослідження сфери туризму в ракурсі державно-управлінської теорії розвитку суспільства (див. рис. 1).

Для першого етапу (1970–1980 рр.) характерним було проведення ґрунтовного аналізу та оцінювання загального рівня впливу туризму на економіку. Так, авторами Т. Соколом та В. Федорченком були вивчені соціально-економічні фактори розвитку туристичної сфери, а також економіко-правові механізми її регулювання.

Другий етап дослідження (1980–2000 рр.) ознаменувався процесами розробки основних методологічних, географічних, економічних та валеологічних аспектів розвитку туристичної галузі. Актуалізувалася низка наукових праць у цьому напрямі, зокрема (Тимошенко, 2020):

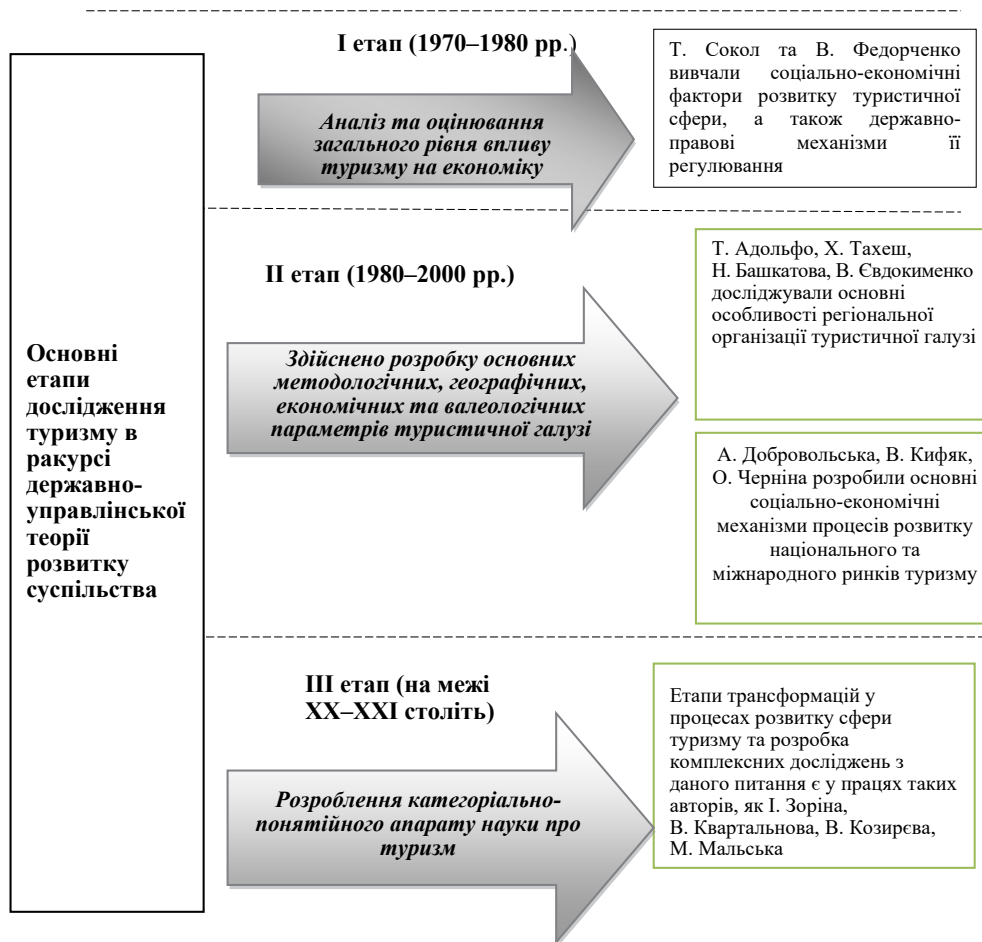
– Т. Адольфо, Х. Аль-Тахеш, Н. Башкатова, В. Євдокименко досліджували основні особливості регіональної організації туристичної галузі;

– А. Добровольська, В. Кифяк, О. Черніна розробили основні соціально-економічні механізми процесів розвитку національного та міжнародного ринків туризму.

Третій етап дослідження (на межі ХХ–ХХІ століть) характеризувався значним стрибком у розвитку науки та стрімкою розробкою основного категоріально-понятійного апарату науки про туризм. Етапи трансформацій у процесах розвитку сфери туризму та розробка комплексних досліджень з даного питання є у працях таких авторів, як І. Зоріна, В. Квартальнова, В. Козирєва, М. Мальська.

Отже, можна визначити, що саме на вищезазначених етапах було закладено теоретико-методологічні основи для досліджень науки про туризм, сформовано термінологічний апарат, а також визначено основні пріоритети розвитку для вивчення теоретичної бази науки.

Необхідно підкреслити, що для нинішнього етапу досліджень науки про туризм та функціонування туристичної галузі характерним є зосередження на принципах розвитку даної сфери та суміжних галузей у межах застосування інноваційних інструментів кооперації та кластеризації міжнародного ринку туризму й використання механізмів державно-приватного партнерства та модельних бізнес-рішень. Дані дослідження зосереджені у ракурсі здійснення впливу сфери туризму на соціально-економічні показники розвитку країни та окремих її регіонів, сучасного

Рис. 1. Основні етапи дослідження сфери туризму в ракурсі державно-управлінської теорії розвитку суспільства

стану навколишнього середовища та підтримки історично-культурної спадщини. У наукових працях Т. Безверхнюка, А. Гаврилюк, С. Захаріної, В. Соболя, Ю. Мельника, Т. Ткаченка, Т. Гринька, О. Крупського, Н. Ведмідя, В. Варнавського та ін. розкриті саме такі аспекти розвитку науки про туризм.

У результаті проведення поглибленого аналізу науково-історичної бази у межах дослідження проблематики публічного адміністрування туристичної сфери можна зробити висновок, що кожен з представлених на рис. 1. етапів розвитку мав свої особливості, а саме:

- перший етап став відправною точкою для здійснення досліджень науки про туризм у ракурсі визначення економічних пріоритетів сфери туризму з позиції прибутковості та отримання позитивного економічного ефекту;

- другий етап характеризувався акцентом на дослідженні безпосереднього взаємозв'язку туризму та інших соціальних наук – історії, географії тощо;

- третій історичний етап розвитку був заснований на дослідженні соціогуманітарних основ науки про туризм у ракурсі інших наук – соціо-

логії, філософії, психології туризму, педагогіки тощо.

Заслужують на особливу увагу дослідження галузі туризму у межах розвитку державно-управлінської науки, більшість з яких була проведена у період з 2004 до 2018 р. Цей період ознаменувався значним науковим сплеском, який відобразився у дисертаційних роботах. Узагальнюючу інформацію про дослідження у даній сфері подали автори Г. Балабанов і В. Сайчук, які розкрили весь спектр наукових робіт щодо проблематики галузі туризму та рекреації на локальному, регіональному та державному рівнях (Гаврилюк, 2019).

На нашу думку, туризм становить доволі складний та багатоаспектний феномен у суспільстві з постійним зростанням свого значення у міжнародному просторі. Звичайна людина, подорожуючи різними країнами, долучається до інших культур, отримує новий досвід, нові знання та навички. Це відіграє важливу роль у особистісному та державному розвитку (Мельниченко, Шведун, 2017).

Особливо актуальним можна вважати дослідження О. Слюсарчука, який розкрив основні

принципи публічного адміністрування у сфері рекреації, які базуються на засадах сталого розвитку. Автором у даному ракурсі був окреслений широкий спектр позитивних результатів економічного, соціального та екологічного напрямів ефективного публічного адміністрування рекреаційно-туристичної сфери у державі. Дослідження О. Давидової розкрило низку моделей публічного адміністрування у туристичній діяльності в провідних країнах світу. Науковий доробок Н. Іванченка був присвячений проблемам розвитку туристичної сфери України, основним тенденціям та перспективним напрямам забезпечення державою підвищення рівня розвитку даної сфери (Волошенко, 2016).

Маємо зазначити, що у 90-х роках ХХ століття була сформована парадигма туристично-рекреаційного напрямку, яка базується на адміністративному, філософському, правовому, соціологічному, економічному, історичному, психологічному, демографічному, географічному та інших наукових поглядах. У межах дослідження науки «державне управління» вищевказані наукові переконання розкривають широкий діапазон теоретико-методологічних підходів до визначення змісту соціогуманітарного феномену туризму.

Можемо додати, що дослідженням теоретичних аспектів соціогуманітарних основ феномену публічного адміністрування у сфері туризму у своїх наукових доробках займалися такі автори, як Ю. Алексєєва, В. Воронкова, В. Трощинський та інші.

Однак, на думку дослідниці у галузі державно-управлінської науки А. Гаврилюк, питання історико-філософського осмислення природи туризму як соціогуманітарного феномену, а також базового інформаційного ресурсу для формування підґрунтя для розширення меж практичного використання основних інструментів та механізмів публічного адміністрування туристично-рекреаційної галузі у процесі реалізації політики держави у цьому напрямі вважаються недостатньо дослідженими.

Ми вважаємо, що саме держава за допомогою непрямого впливу визначає кількість людей, які з конкретним рівнем комфорту та у конкретних місцях зможуть задовольнити власні потреби у туристичній сфері. Отже, від певного рівня державної підтримки туристичної галузі залежатимуть масштаби туристичних потоків людей та їхнє спрямування. Необхідно підкреслити, що важливим завданням держави виступає створення належних та сприятливих умов

для проведення відпочинку високої якості на її території як для іноземців, так і для власних громадян.

На думку О. Поступної, туристична сфера становить специфічний та досить складний об'єкт управління, ефективність функціонування якого базується на чіткому врахуванні особливостей галузевого характеру, актуальних проблем трансформації економіки держави, а також на створенні широкого діапазону конкурентних переваг з метою забезпечення необхідних можливостей для задоволення потреб іноземців та громадян своєї країни і внесення вагомого вкладу у розвиток економіки (Поступна, 2020).

Вважаємо за необхідне акцентувати особливу увагу на питаннях вибору специфічних засобів впливу держави на сферу туризму та визначення ступеня такого впливу. На думку низки авторів, розвиток туристичної сфери зумовлений саме публічним адмініструванням, проте з причини здійснення непрямого впливу з боку держави на суб'єкти туристичної діяльності можна говорити про поняття державного регулювання туристичної галузі.

Досліджуючи науковий доробок А. Чкан у галузі державного регулювання туристичної діяльності в Україні, можна зробити висновок, що авторка розкриває дану сферу у трьох напрямках – законодавчому, економічному та адміністративному, що передбачає реалізацію комплексу конкретних завдань компетентними органами публічної влади у кожному з напрямів.

На думку А. Чкан, законодавчі аспекти державного регулювання сфери туристичної діяльності розкриваються шляхом розроблення та ухвалення ефективної нормативно-правової бази держави із включенням обов'язкових норм та стандартів для діяльності суб'єктів підприємницької діяльності туристичної сфери, налагодження між ними партнерських відносин та реалізації їх активної взаємодії за допомогою застосування спеціальних механізмів їх об'єднання. Заходи адміністративного характеру визначаються, зокрема, створенням дієвого адміністративного апарату, що включає органи публічної влади на різних рівнях управління. При цьому доволі важливим параметром є чіткий розподіл повноважень, обов'язків та відповідальності представників таких органів. До економічних напрямів державного регулювання сфери туристичної діяльності авторка відносить, зокрема, перегляд наявних норм оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності у сфері туризму.

Окреслюючи туристичну сферу як комплексний об'єкт державного впливу, В. Чорненький визначає основні функції публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності, серед яких (Чорненький, 2019):

- інформаційне забезпечення;
- моделювання та прогнозування;
- бюджетне та інші види планування;
- організація структури публічного адміністрування;
- керівництво;
- розпорядництво;
- координація;
- регулювання;
- контроль і нагляд;
- облік.

На думку А. Левицького, необхідність публічного адміністрування сфери туристичної діяльності обґрунтована саме специфікою даної сфери. Галузь туризму становить низку специфічних об'єктів публічного адміністрування через те, що послуги туристичної сфери мають задовольняти потреби споживача, а також сприяти формуванню позитивного іміджу держави у міжнародному просторі. З іншого боку, управлінська діяльність спрямована на отримання позитивного соціального-економічного ефекту для держави.

Зважаючи на твердження С. Галасюка та В. Герасименка, можна визначити очевидною необхідність підтримки з боку держави та регулювання сфери туризму як штучної та багатофакторної економічної системи, яка має широкоформатний діапазон і мережу різноманітних зв'язків.

На нашу думку, необхідно підкреслити актуальність теоретичних напрацювань у напрямі дослідження концептуальних основ функціонування туристичної сфери, які запропонував Ю. Гуменюк. Автор визначає характерні особливості туристичної сфери, серед яких виділяються такі (Левицький, 2016):

- галузева специфіка напряму (сезонність, залежність розташування об'єктів туристичного комплексу від територіального розміщення рекреаційних ресурсів, відповідність широти асортименту туристичних послуг обсягам рекреаційного попиту);
- технологічні параметри (застосування широкого спектру рекреаційних ресурсів, диференціація тривалості надання конкретних рекреаційних послуг, безперервність рекреаційних процесів, індивідуальний характер надання туристичних послуг, наявність ризику виникнення негативного впливу на навколишнє середовище);

– характерні риси продукту туристичної діяльності (вимоги до високої якості надання туристичних послуг та її залежність від місткості регіону надання таких послуг, нерозривність процесів виробництва послуг та їх споживання);

– наявність характерних властивостей конкретних рекреаційних ресурсів (комплексний характер, широкий діапазон різновидів, довгі терміни використання).

У контексті наукових поглядів В. Герасименка визначено перспективні напрями для підвищення туристичного потенціалу в окремому регіоні. За умови комплексного застосування різноманітних об'єктів природного, культурно-історичного, лікувально-оздоровчого й розважального характеру для організації туристично-рекреаційної діяльності та надання споживачам таких послуг високої якості стане можливою значна активізація інвестиційних потоків, а також збільшення економічного ефекту від діяльності туристичних та оздоровчих суб'єктів підприємництва за рахунок припливу коштів у державний бюджет у вигляді оплати за рекреаційні послуги співвітчизниками та іноземними громадянами. Такі заходи сприятимуть забезпеченню належних умов для результативного функціонування капіталу у державі.

Тобто, на нашу думку, провідною метою публічного адміністрування у галузі туризму є створення сприятливих умов для розвитку туристичної інфраструктури, суміжних з туризмом галузей сфери послуг та матеріального виробництва. Туризм виступає однією із пріоритетних сфер діяльності держави, яка підтримує сталий розвиток економіки та культури, що створює необхідні умови для ефективної реалізації туристичної діяльності.

У контексті наукових поглядів В. Друка в галузі публічного адміністрування у туристичній сфері була визначена потреба у належному правовому регулюванні даної галузі, а також у створенні сучасної законодавчої бази та ефективній реалізації законодавчих норм на практиці. На думку автора, державна політика туристичної сфери повинна характеризуватись динамічним розвитком для врегулювання нових відносин у цій галузі, які постійно виникають.

Низка таких авторів, як С. Белікова, Т. Васильців, Р. Лупак, О. Рудковський, визначає, що публічне адміністрування у сфері туризму спрямоване на створення передумов для дієвого функціонування ринку туристичних послуг, на забезпечення його стабільності та збалансованого розвитку з метою економічного

зростання країни та досягнення високого рівня економічної безпеки (Васильців, Лупак, Рудковський, Белікова, 2019).

На думку О. Роженко та Т. Хайлової, публічне адміністрування у сфері туризму формується на основі таких факторів: специфіки природно-географічних умов держави, соціально-демографічної ситуації, рівня розвитку транспортної інфраструктури, актуальності законодавчої бази туристичної галузі, стану фінансової системи та зовнішньоекономічних відносин тощо (Romanenko, Chaplai, 2017).

4. Висновки

Розгорнутий аналіз наявного дискурсного поля проблематики державного регулювання туристичної індустрії довів необхідність його детальнішого науково-теоретичного обґрунтування у зв'язку зі специфікою даної сфери, а також необхідністю вирішення нагальних проблем цієї сфери у контексті соціально-економічного розвитку країни. Систематизовано три групи факторів, що впливають на розвиток публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності у ракурсі застосування інноваційних інструментів кооперації та кластеризації міжнародного ринку туризму, використання механізмів державно-приватного партнерства та модельних бізнес-рішень, та потребують детальнішого наукового пошуку, серед яких:

– актуальний рівень розвитку суміжних сфер послуг, загальний стан кредитно-грошової системи країни, ступінь розвитку валютного та податкового законодавств, адже суб'єкти підприємницької діяльності туристичної сфери становлять невід'ємну складову частину господарської та соціальної систем країни та її регіонів;

– наявність значної концентрації інвестиційних ресурсів у країні та великої кількості суб'єктів фінансового ринку, що впливає на оперативність та ефективність процесів розвитку туристичної сфери на всіх етапах (формування інвестиційного портфеля, реалізація проєктів будівництва об'єктів підприємницької діяльності у галузі туризму, реконструкція та функціонування таких об'єктів);

– наявність сучасної та розвиненої супутньої інфраструктури та можливості спеціалізації туристичних послуг на всіх етапах їх виробництва та споживання з метою забезпечення державою сприятливих умов для створення конкурентоспроможного туристичного продукту, що у перспективі дасть позитивні результати в ракурсі окупності вкладеного капіталу в розвиток сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект) : наук. розробка / М. Біль, Г. Третяк, О. Крайник. К. : НАДУ, 2009. 40 с.
2. Давиденко Л.І., Коніщева Н.Й. Шляхи удосконалення механізмів державного регулювання сфери туризму. *Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою* : матеріали III науково-практичної конференції. Бердянськ : АУІТ «АРІУ», 2007.
3. Домбровська С.Н. Державне регулювання туристичної галузі України : монографія / С.Н. Домбровська, О.М. Білотіл, А.Л. Помаза-Пономаренко. Х. : НУЦЗУ, 2016. 196 с.
4. Козловський Є.В. Державне регулювання в галузі туризму: становлення та розвиток в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К., 2008. 18 с.
5. Майстро С.В., Батир Ю.Г. Державне регулювання та перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України* : зб. наук. пр. Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2018. С. 29–35.
6. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с.
7. Щепанський Е.В. Програмно-цільовий метод державного регулювання розвитку туристично-рекреаційної сфери. *Університетські наукові записки*. Часопис ХУУП. 2017. № 4. С. 10–22.
8. Леоненко Н.А. Напрями удосконалення механізмів державного регулювання туристичної сфери України. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія «Державне управління»*. 2019. Вип. 1. С. 134–140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2019_1_24.
9. Тимошенко Т.О. Публічне управління розвитком туризму на засадах державно-приватного партнерства : дис. ... канд. наук з державного управління : 25.00.02 «Механізми державного управління» ; Національна академія державного управління при Президентові України. Київ, 2020. 278 с.
10. Гаврилюк А. Теоретико-методологічні засади історико-філософського осмислення сутності туризму як соціогуманітарного феномену. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. Вип. 2. С. 17–25.
11. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с.
12. В.М. Волошенко. Удосконалення механізмів державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг: українські реалії в контексті європейської інтеграції. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2016. № 2. С. 93–99.
13. Менеджмент з туризму: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціаль-

- ністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / укладач О.В. Поступна. Х. : НУЦЗУ, 2020. 235 с.
14. Чорненький В. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання вітчизняної туристичної галузі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2019. Вип. 21. С. 176–181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2019_21_27.
  15. Левицький А.О. Механізм публічного управління розвитком регіональної туристичної дестинації : дис. ... канд. наук з державного управління : 25.00.02 «Механізми державного управління» ; Національна академія державного управління при Президентові України. Одеський регіональний інститут державного управління. 2016. 251 с.
  16. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Рудковський О.В., Белікова С.О. Державне регулювання розвитку туристичного комплексу як галузевий елемент системи економічної безпеки держави. *Проблеми економіки*. 2019. № 2 (40). С. 31–38.
  17. Romanenko E. Chaplai I. Public administration by the modern information technologies in construction of Ukraine. *Публічне урядування*. – 2017. № 2 (7). С. 172–180.
  6. Melnychenko, O.A., Shvedun, V.O. (2017). *Osoblyvosti rozvytku industrii turizmu v Ukraini [Features of the tourism industry in Ukraine]*. Kharkiv: Vyd-vo NUTsZU [in Ukrainian].
  7. Shchepanskyi, E.V. (2017). Prohramno-tsilovyi metod derzhavnoho rehuliuвання rozvytkom turystychno-rekreatsiinoi sfery [Program-target method of state regulation of the development of tourist and recreational sphere]. *Universytetski naukovi zapysky. Chasopys KhUUP – University scientific notes. Journal of Khmelnytsky University of Management and Law*, 4, 10-22 [in Ukrainian].
  8. Leonenko, N. A. (2019). Napriamy udoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoho Rehuliuвання turystychnoi sfery Ukrainy [Directions for improving the mechanisms of state regulation of the tourism sector of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia – Bulletin of the National University of Civil Defense of Ukraine. Series: Public Administration*, 1, 134–140. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2019_1_24 [in Ukrainian].
  9. Tymoshenko, T.O. (2020). Publichne upravlinnia rozvytkom turizmu na zasadakh derzhavno-privatnoho partnerstva [Public management of tourism development on the basis of public-private partnership]. *Candidate's thesis*. Kyiv: Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy [in Ukrainian].
  10. Havryliuk, A. (2019). Teoretyko-metodolohichni zasady istoryko-filosofskoho osmyslennia sutnosti turizmu yak sotsiohumanitarnoho fenomenu [Theoretical and methodological principles of historical and philosophical understanding of the essence of tourism as a socio-humanitarian phenomenon]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy – Collection of scientific works of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 2, 17-25 [in Ukrainian].
  11. Melnychenko O.A., Shvedun V.O. (2017). *Osoblyvosti rozvytku industrii turizmu v Ukraini [Features of the tourism industry in Ukraine]*. Kharkiv: Vyd-vo NUTsZU [in Ukrainian].
  12. Voloshenko, V. M. (2016). Udoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia rozvytkom rynku rekreatsiinykh posluh: ukrainski realii v konteksti yevropeiskoi intehratsii [Improvement of mechanisms of state management of development of the market of recreational services: Ukrainian realities in the context of European integration]. *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy – Bulletin of NAPA under the President of Ukraine*, 2, 93-99 [in Ukrainian].
  13. Postupna, O. V. (2020). *Menedzhment z turizmu [Tourism management]*. Kharkiv: NUTsZU [in Ukrainian].
  14. Chornenkyi, V. (2019). Suchasnyi stan administratyvno-pravovoho rehuliuвання vitchyznianoї turystychnoi haluzi [The current state of administrative and legal regulation of the domestic tourism industry]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu*

REFERENCES

1. Bil, M., Tretiak, H., Krainyk, O. (2009). *Mekhanizm derzhavnoho upravlinnia turystychnoiu haluzziu (rehio-nalniyi aspekt) [The mechanism of public administration of the tourism industry (regional aspect)]*. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
2. Davydenko, L.I., Konishcheva, N.Y. (2007). Shliakhy udoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoho rehuliuвання sfery turizmu [Ways to improve the mechanisms of state regulation of tourism]. *Informatsiini tekhnologii v upravlinni turystychnoiu ta kurortno-rekreatsiinoiu ekonomikoiu – Information technology in the management of tourism and resort-recreational economy* : Proceedings of the 3rd scientific-practical conference. Berdiansk: AUIT "ARIU" [in Ukrainian].
3. Dombrovska, S.N., Bilotil, O.M., Pomaza-Ponomarenko, A.L. (2016). *Derzhavne rehuliuвання turystychnoi haluzi Ukrainy [State regulation of the tourist industry of Ukraine]*. Kharkiv: NUTsZU [in Ukrainian].
4. Kozlovskiy, Ye. V. (2008). Derzhavne rehuliuвання v haluzi turizmu: stanovlennia ta rozvytok v Ukraini [State regulation in the field of tourism: formation and development in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy [in Ukrainian].
5. Maistro, S.V., Batyr, Yu.H. (2017). Derzhavne rehuliuвання ta perspektyvy rozvytku turystychnoi industrii v Ukraini [State regulation and prospects for the development of the tourism industry in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy – Bulletin of the National University of Civil Defense of Ukraine*, 2(7), 29-35 [in Ukrainian].

- “Lvivska politehnika”*. *Yurydychni nauky – Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Legal sciences*, 21, 176-181. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2019_21_27 [in Ukrainian].
15. Levytskyi, A. O. (2016). Mekhanizm publicnogo upravlinnia rozvytkom rehionalnoi turystychnoi destynatsii [Mechanism of public management of regional tourist destination]. *Candidate's thesis*. Odesa: Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry prezidentovi Ukrainy. Odeskyi rehionalnyi instytut derzhavnoho upravlinnia [in Ukrainian].
  16. Vasylytsiv, T. H., Lupak, R. L., Rudkovskyyi, O. V., Bielikova, S. O. (2019). Derzhavne rehuliuвання rozvytku turystychnoho kompleksu yak haluzevyi element systemy ekonomichnoi bezpeky derzhavy [State regulation of tourist complex development as a branch element of the system of economic security of the state]. *Problemy ekonomiky – Problems of economy*, 2(40), 31-38 [in Ukrainian].
  17. Romanenko, E. Chaplai, I. (2017). Public administration by the modern information technologies in construction of Ukraine. *Publichne uriaduvannia – Public governance*, 2(7), 172–180. [in English].